

Vraag 1 Vijf jaar vermist/Het Delftse avontuur

Het beloofde boekje is inmiddels niet vijf maar vijftien jaar vermist. De publicatie raakte in eerste instantie vertraagd door een conflict met uitgeverij*en mijn navolgende overstap naar De Bezige Bij. Ja, daar zou het in 2010 verschijnen, maar in 2010, om precies te zijn op 23 mei (Zwarte Pinksterdag), verongelukte mijn zoon Tonio, en toen had ik een heel ander boek te schrijven: een requiemroman. Het lukte me dat boek voor/over hem uit de pen te krijgen, maar verder heeft zijn dood mijn hele leven, zowel persoonlijk als professioneel, overhoop gehaald.

Het boekje 'Vijf jaar vermist' heb ik geheel gedigitaliseerd op de plank liggen, maar het lijkt me enigszins mal om het na al die jaren in deze vorm alsnog te publiceren. Ik wacht liever tot ik aan de verschijning van een wat ruimere essaybundel toe ben, om daar de Delftse verhandelingen in op te nemen. Ik ben de Delftse studenten die destijds, in 2008, de door mij geleide werkgroep volgden, een excuus verschuldigd voor de verzuimde publicatie.

Vraag 2 Pareltjes in kleine oplage

'Kersenkoningin en donderbeestjes': in uitgebreider vorm verwerkt in het requiem 'Asbestemming' (1994)

'De vis de vis een wolf': heb ik geen herinnering aan. Een voorpublicatie uit 'De gevarendriehoek'?

'Arme meneer De Moor': het betreft hier een fragment uit een tv-interview dat Adriaan van Dis met mij had op of rond 6 februari 1992

'Lamsvocht': een voorpublicatie uit de romancyclus 'Homo duplex', te zijner tijd terug te vinden in 'Driestromenland' (zijnde het grote nog ontbrekende kerndeel van 'Homo duplex', waarin ook opgenomen het ooit aangekondigde deel 'De vondeling')

*Querido

Vraag 4 De betekenis van Simenon

Jegens Simenon heb ik altijd een wat ambivalente houding aangenomen. Ik weet niet of ik van hem 'geleerd' heb, als van een literair voorbeeld. Het ging eerder om een fascinatie, en die fascinatie betrof zijn maniakale productiviteit. Gedurende het grootste deel van zijn professionele leven schreef hij zes romans per jaar. Toch verheugde het zijn kinderen, toen ze nog scholieren waren, dat hun vader het grootste deel van het jaar vrij was en tot hun beschikking stond. Aan elk nieuw boek besteedde Simenon doorgaans niet meer dan twee weken, meestal zelfs niet meer dan gemiddeld elf dagen. Zijn geheim was: concentratie. Voordat hij zich aan het schrijven zette, liet hij de beoogde hoofdpersoon van een roman in zichzelf tot leven komen. Als die figuur voldoende tot rijpheid was gekomen, stond Simenon om zes uur op, en schreef dan tot het middaguur, meestal rechtstreeks op de typemachine. Dat proces herhaalde zich zo'n tien tot twaalf dagen achtereen. Dan was de roman af.

Inclusief 87 'Maigrets' voltooide Simenon tussen begin jaren twintig en eind jaren zeventig ruim tweehonderd romans (en vervolgens nog zo'n twintig autobiografische boeken). Omdat ikzelf altijd werktijd tekort kom, probeerde ik het geheim van 's mans geconcentreerde productiviteit op het spoor te komen. Zo ontdekte ik ook de zwakke kanten van het fenomeen. Veel bewonderaars prijzen zijn vermogen om de lezer meteen al in de eerste alinea het verhaal in te trekken. Deze kunde heeft aan het slot een lelijke keerzijde: vaak raffelt Simenon zijn verhaal af, alsof hij er na tien, twaalf dagen schoon genoeg van heeft. Op driekwart van een roman is niet zelden nog zo'n zwakke plek te vinden: daar waar Simenon, vanuit de door hem gecreëerde situatie, begint te psychologiseren over zijn karakters, in plaats van het dramatiseren vol te houden.

Van zulke zwakheden in zijn werk heb ik wel degelijk geleerd, en verklaart misschien waarom mijn oeuvre niet over de tweehonderd titels telt. Desondanks ben ik hem altijd geboeid blijven lezen.

Vraag 5 Herschrijven van De tandeloze tijd

In de archiefkasten op mijn werkkamer liggen bij elk oud manuscript van een 'Tandeloze tijd'-deel stofmappen met daarop geschreven: 'Vallende ouders' 'herschreven versie' enz. In de mappen aantekeningen voor scènes die ik ooit anders had gewild, maar aan ingrijpend herschrijven kom ik niet toe. Naarmate ik ouder word, komt daar, naast zelfhaat, ook enige eerbied bij kijken: wie ben ik om het beter te weten dan de jongeman van veertig jaar geleden? Vergelijk het met het jeugdwerk van een gerijpt componist: 'Niet meer aankomen!' De weifelende toondichter zou ervoor kunnen kiezen een thema uit zijn oude compositie te bewerken volgens zijn gerijpte inzichten.

Het is waar, ik kies liever voor nieuw te schrijven werk. 'Doodverf' vormt een uitzondering, omdat ik een handvol lezers kennis wilde laten maken met die ene, thrillerachtige verhaallijn.

Vraag 3 Lijst van nog uit te brengen titels

In het boek 'Mijlpalen en millimeterwerk' van mijn bibliograaf Jan Brands komt een door mij geschreven stuk voor over al mijn Work In Progress. Ik denk dat het een aardig portret biedt van de rusteloze, megalomane schrijver. Als recensenten een roman bespreken, zetten ze die vaak af tegen z'n voorganger, aldus trachtend een ontwikkeling aan te wijzen ten gunste of ten nadele van de schrijver. Ze doen het ook bij mij, maar het klopt niet, want ik publiceer mijn werk niet per se in de volgorde waarin het gereedkomt. Dat heeft met mijn systeem te maken: ik schrijf aan verschillende projecten tegelijk, en zie wel wanneer er een z'n voltooiing nadert. Zo geef ik de teksten ook de gelegenheid elkaar onderling te bevruchten.

Een irritant trekje bij mij is dat ik vaak, puur uit liefhebberij of nieuwsgierigheid, uit de losse pols een roman of novelle ontwerp, bijvoorbeeld wanneer ik 's morgens nog in bed lig. Als zo'n ontwerp levensvatbaar blijkt, laat ik het niet gemakkelijk schieten: dan wordt het opgenomen in de map Werk In Uitvoering, en telt het vanaf dat moment mee. Ik hoor mijn vrouw nogal eens vermanend zeg-

gen: 'Adri, al die titels... je hebt niet het eeuwige leven.' Om haar tegemoet te komen heb ik een stop op nieuwe titels ingesteld. Op de beddenlakens componeer ik alleen nog met uitwasbare inkt, zodat de wasmachine bij ons tot papierversnipperaars is gedegradeerd.

Voorts vind ik het niet erg als er bij mijn dood onvolgdragen werk blijft slingeren. Wat andere schrijvers betreft ben ik in bibliotheken altijd nieuwsgierig naar hun Nachlass en de daarin aangetroffen pareltjes.

Om een paar titels te noemen die ik momenteel onder handen heb:

MX17 (werktitel): roman over de ramp met MH17, waarin opgenomen 'De Tol', een novelle over Poetin en de invasie van Oekraïne

De IJzeren Man: in Geldrop spelende oorlogsroman, met daarin een geheel nieuwe visie op de zelfmoord van Hitler
't Gebed zonder End: zeer vrije bewerking van 'Les Jeux sont faits' van Jean-Paul Sartre

De lammeren in wolfskleren blaten: verzameling brieven

Driestromenland: ontbrekende roman uit de cyclus 'Homo duplex'